

**ÇUVAŞÇA DİLBİLİM VE DİLBİLGİSİ
TERİMLERİ ÜZERİNE BİR DENEME**

Doç. Dr. Emine YILMAZ*

Özet: Bu makalenin amacı Çuvaşça dilbilim ve dilbilgisi terimlerini Türkçe ve Rusça denklilikleriyle birlikte vermektir. Çalışmanın sonunda Rusça, Çuvaşça ve Türkçe dizin verilmiştir

Anahtar sözcükler: Çuvaşça, Rusça, Türkçe, dilbilim, dilbilgisi, terim.

Summary: The aim of this article is to give a list of Chuvash linguistics and grammar terms with Russian and Turkish correspondes. At the end of the article Russian, Chuvash and Turkish index has been given.

Keywords: Chuvash, Russian, Turkish, linguistics, grammar, term.

Türk dilleri arasındaki yakınlaşma çabaları dilbilim ve dilbilgisi terimleri konusunu da gündeme getirdi. Türk Dil Kurumu, Türk Dili dergisinin Aralık 1996 sayısını bu konuya ayırdı. Ardından E. Gürsoy-Naskali'nin Türk Dünyası Gramer Terimleri Kılavuzu'nu yayımladı (1997). 444 madde başı terim içeren bu kılavuzda -gimdilik- Çuvaşça, Yakutça, Karakalpakça, Kırım Tatarcası, Karaimce ve Sarı Uygurca terimler yer almıyor. Çuvaşça dilbilim ve dilbilgisi terimleri üzerindeki bu çalışma kılavuza katkıda bulunmayı amaçlıyor.

Türk dilleri içinde en eskicili olan Çuvaşçanın dilbilim ve dilbilgisi terimleri ile ilgili bu çalışma şimdilik deneme düzeyinde. Çünkü Çuvaşçaya özgü terimleri belirlemek diğer Türk dilleri üzerindeki benzer çalışmalardan çok farklı özellikler ve güçlükler içeriyor.

Güçlüklerden ilki bu alanda yapılmış Çuvaşça veya Rusça bir çalışmanın olmayışı veya belirlenemeyişi. Doğrudan terimleri içeren bir çalışma olmadığı gibi ulaşılabilen Çuvaşça dilbilgisi kitapları da bu açıdan yardımcı olamıyor. Bu nedenle tüm terimler Kaynakça'da belirtilmiş olan Çuvaşça-Rusça sözlükler ve Rusça-Çuvaşça sözlük taranarak toplanmıştır.

İkinci güçlük bu sözlüklerde terimler için örnek bulunmamasıdır. Bu nedenle Türkçede karşılığı bulunmayan Çuvaşça terimlerin anlamları kimi zaman belirsiz kalmış ve çalışmadan çıkarılmıştır.

Bir diğer güçlük Türkçe içinde terim sorununun çözülememiş olması, terim kargaşasının varlığıdır. Türkçede bu alanda yapılmış temel çalışmalar gözden geçi-

* Hacettepe Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi

[illegible]

rilmiş, bir ölçüde birlik sağlamak amacıyla Vardar ve Kocaman'ın Kaynakça'da belirtilmiş olan çalışmalarındaki terimler seçilmiştir.

Son olarak, Türkçe ve Çuvaşçadaki tüm terimlerin örtüşmediğini, bazı terimlerin Türkçede, bazı terimlerin de Çuvaşçada kavram karşılığının bulunmadığını eklemek gerek.

Çuvaşça terimlerin ne derece Çuvaşça kökenli olduğu konusuna gelince, diğer Türk dillerinde olduğu gibi, Çuvaşçada da dilbilim ve dilbilgisi terimlerinin büyük bir bölümünü ödünçlemeler oluşturuyor. Bu çalışmaya alınmış olan 442 (eşanlımlılarıyla 382) maddebaşı Çuvaşça terimin 110'u Rusça kökenli veya Rusça 168'i Çuvaşça-Rusça birleşik, 16'sı Arapça-Çuvaşça birleşik, 11'i Arapça-Rusça birleşik, 1'i Arapça (vîhî 'zaman'), ancak 76'sı tümüyle Çuvaşçadır.

METİN

1. **aça-pîça sîmahî** detskaya reç' çocuk dili
2. **açaşlu formi** laskatel'naya forma okşama biçimi
3. **affiks** affiks ek
4. **agglyutinatsi** agglyutinatsiya eklenme
5. **agglyutinatsile-** agglyutinirovat' eklemek
6. **agglyutinatsillî, agglyutinativlî** agglyutinativniy eklemeli
7. **agglyutinatsillî çîlhesem, agglyutinativlî çîlhesem, agglyutinatsileken çîlhesem** agglyutinativniye yazıkı eklemeli diller
8. **alfavit** alfavit abece, alfabe
9. **anlî opredeleni** rasprostranyonnaye opredeleniye geniş tamlayan
10. **anlî predlojeni** rasprostrannoye predlojeniye geniş tümce
11. **antonim** antonim karşıt anlamlı
12. **antonim sîmahsem** antonimiçniye slova, slova-antonimi karşıt anlamlı sözler
13. **apostrof** apostrof kesme işareti
14. **argo** argo argo
15. **argo sîmahî** argotizm argo sözü
16. **arhâizm** arhâizm eskilik, arkaizm
17. **artikulyatsi** artikulyatsiya boğumlanma
18. **artikulyatsi hîñihîvîsem** artikulyatsionniye naviki boğumlanma yatkınlığı
19. **assimilyatsi** assimilyatsiya benzeşme, benzeşim
20. **assimilyatsi protsesîsem** assimilyativniye protsessı benzeşme süreci
21. **assimilyatsi tu-** assimilirovat' benzeşmek
22. **çîlhe** yazıkı dil
23. **çîlhe pîlîvî, çîlhe nauki, çîlhe vîrentîvî** yazıkıkoznaniye dilbilim (bk. 127)
24. **çîlhe uyrimlîhîsem** yazıkıviye osobennosti dil özellikleri
25. **çîlhen fonema sostavî** fonemniy sostav yazıkı dilin sesleri
26. **çîlhen leksika puyanlîhî, çîlhen sîmah puyanlîhî** leksiçeskoye bogatstvo yazıkı, slovarniy zapas yazıkı dilin söz varlığı
27. **deyepriçasti** deyepriçastiye ulaç
28. **dialekt** dialekt lehçe

29. **dialekt ehpeditsiyî** dialektologičeskaya ekspeditziya lehçe araştırmaları
30. **dialekt sîmahî** dialektnoye slovo lehçe sözcüğü
31. **dialekt uyrimlîhîsem** dialektnoye osobennosti lehçe özellikleri
32. **dialektologi** dialektologiya lehçebilim
33. **dialektologi kartti** dialektologičeskaya karta lehçe atlası
34. **etimologi** etimologiya kökenbilim, etimoloji
35. **etimologi slovarî** etimologičeskiy slovar' kökenbilimsel sözlük
36. **ehperiement fonetiki** eksperimental'naya fonetika deneysel sesbilgisi
37. **fleksi** fleksiya bükün
38. **fleksillî, flektivlî** flektivniy bükünlü
39. **fleksillî çîlhesem, flektivlî çîlhesem** flektivniye yazıkı bükünlü diller
40. **fonema** fonema sesbirim
41. **fonema variançî** variant fonemi sesbirim değişkesi
42. **fonetika** fonetika sesbilgisi
43. **fonetika dialektizmî** fonetiçeskiy dialektizm sesbilgisel lehçebilim
44. **fonetika transkriptsiiyî** fonetiçeskaya transkriptsiya sesbilgisel yazıçevrimi
45. **fonetika zakonîsem** fonetiçeskiye zakoni sesbilgisi yasaları
46. **fonologi** fonologiya sesbilim
47. **fonologi metoçî, fonologi mesleçî** fonologičeskiy metod sesbilim yöntemi
48. **fonologi sistemi** fonologičeskaya sisteme sesbilim dizgesi
49. **forma** forma biçim
50. **frazelogi** frazeologiya deyim
51. **frazelogille** frazeologičeskiy deyimsel
52. **frazelogille sîmah maylaşîvîsem** frazeologičeskiye slovosocetaniya deyimsel söz öbekleri
53. **frazelogizm** frazeologizm deyimbilim
54. **glagol** glagol eylem
55. **glagol fleksiî** glagol'naya fleksiya eylem bükünü
56. **glagol formi** glagol'naya forma eylem biçimi
57. **glagol sipaçî** litso glagola eylemin kişisi
58. **glagol sipatla-, glagola sipatlasa tuh-** spryagat' glagol, prospryagat' glagol eylemi çekmek
59. **glagol skazuyemîy** glagol'noye skazuyemoye eylem soylu yüklem
60. **glagolîn pallî mar formi** neopredelennaya forma glagola eylemlilik, mastar
61. **glagolîn sipatlanakanman formisem** nespryagayemiye formı glagola eylemin çekimlenmemiş biçimleri
62. **glagolîn sipatîl mar formisem** neliçniye formı glagola eylemin çekimli olmayan biçimleri
63. **glagolîn vîşlenmen îs formi** nesoverşenniy vid glagola bitmemişlik görünüşü
64. **glagolîn vîşlennî îs formi** soverşenniy vid glagola bitmişlik görünüşü
65. **grammatika** grammatika dilbilgisi
66. **grammatika pravilîsem** grammatičeskiye pravila dilbilgisi kuralları
67. **grammatika sinonimiiyî** grammatičeskaya sinonimiya dilbilgisel eşanlımlılık

68. hal'hi priçasti priçastiye nastoyaşçego vremeni *şimdiki zaman ortacı*
69. hal'hi vñhñt nastoyaşçeye vremya *şimdiki zaman*
70. halñh etimologiyñ narodnaya etimologiya *halk kökenbilimi, yanlış kökenleme*
71. hitñ hupñ saşñ tvyordiy soglasniy *ötümsüz ünsüz*
72. hire-hirñs zalogñ vzaimniy zalog *iştaşlık çatısı*
73. hirñslev soyuzñ provitel'niy soyuz *karşılık bağlacı*
74. hirñslev tatñkñ otritsatel'naya çastitsa *olumsuzluk eki*
75. hisep, hisep yaçñ çislo, çislitel'noye sayñ sıfatı
76. histev forminçñ glagol glagol v ponuditel'noy forme *eylemin ettirgen biçimi*
77. histev zalogñ ponuditel'niy zalog *ettirgen çatı*
78. histevñ predlojeni ponuditel'noye predlojeniye *ettirgen çatılı tümce*
79. hupñ saşñsem soglasniye zvuki *ünsüzler*
80. hupñ saşñsem pırpeklenñvñ assimilyatsiya soglasniñ *ünsüz benzeşmesi*
81. huşu nakloneniñvñ povelitel'noye nakloneniye *buyruk kipi, buyurma kipi*
82. hutñ predlojeni slojnoye predlojeniye *birleşik tümce*
83. hutñ sñmah slojnoye slovo *birleşik sözcük*
84. hutñ skazuyemñ sostavnaye skazuyemoye *birleşik yüklem*
85. hutsñr predlojeni prostoye predlojeniye *yalın tümce*
86. hutsñr skazuyemñ prostoye skazuyemoye *yalın yüklem*
87. ıytu mestoimeniñvñ, ıytullñ mestoimeni voprositel'noye mestoimeniye *soru adılı*
88. ıytu tatñkñ voprositel'naya çastitsa *soru eki*
89. ıytullñ predlojeni voprositel'noye predlojeniye *soru tümcesi*
90. ikkñmñş sipat vtoroje litso *ikinci kişi*
91. ikkñmñşle sñmah proizvodnoye slovo *türev*
92. inversi inversiya *devrikleşme*
93. inversillñ inversionniy devrik
94. inversillñ sñmah maylaşñvñ inversionnoye slovosocetaniya *devrik söz öbeği*
95. ironillñ pñlterñşpe v ironičeskom smisle *ironik anlam*
96. irtñ priçasti priçastiye prošedşego vremeni *geçmiş zaman ortacı*
97. irtñ vñhñt prošedşeye vremya *geçmiş zaman*
98. istorille sintaksis istoričeskiy sintaksis *artsüremlı sözdizimi*
99. ñmñt nakloneniñvñ soslagatel'noye nakloneniye *istek kipi*
100. ñs deystviye iş
101. kalaşu çñlhi razgovorniy yazık *konuşma dili, sözlü dil*
102. kalaşu çñlhin sintaksisi sintaksis razgovornoy reçi *konuşma dilinin sözdizimi*
103. kalaşu sñmahñ razgovornoye slovo *konuşma diline ait sözcük*
104. kalullñ predlojeni povestvovatel'noye predlojeniye *öyküleme tümcesi*
105. kamññlñh padejñ roditel'niy padej *ilgi durumu*
106. kışkñrullñ predlojeni vasklitsatel'noye predlojeniye *ünlem tümcesi*
107. kñrtartu mestoimeniñvñ ukazatel'noye mestoimeniye *gösterme adılı*
108. kñrtartu nakloneniñvñ iz'yavitel'noye nakloneniye *bildirme kipi*
109. kilñşu nakloneniñvñ ustupitel'noye nakloneniye *teslim ve kabul kipi*
110. kilñşu soyuzñ ustupitel'niy soyuz *teslim ve kabul bağlacı*
111. kilñşu şññññvñ soglasovaniye *uyum*

112. kilñşu şukkl disgarmoniya *uyumsuzluk*
113. kñvelññ sñmah, puplev ustarevşeye slovo, virajeniye *eski söz*
114. kñske formñ kratkaya forma *kısa biçim*
115. kñske priçastiye kratkoye priçasti *kısa ortaç*
116. kñsketññ hutññ sñmah slojnosokraşçyonnoye slovo *kısaltılmış birleşik sözcük*
117. kñsketse şñrññ sñmahsem abbreviatsiya *kısaltmalar*
118. konversi konversiya *değiştirme, değiştirim*
119. kullenhi kalaşu prostoreçñye *gündelik dil*
120. kuşñmlñ perenosniy *geçişli*
121. kuşñmlñ glagol pereñhodniy glagol *geçişli eylem*
122. kuşñmlñ pñlterñş perenosnoye znaçeniye *değişmeceli anlam, mecazi anlam*
123. kuşñmsñr glagol nepereñhodniy glagol *geçişsiz eylem*
124. leksika leksika *söz varlığı*
125. leksika dialektizmñ leksiçeskiy dialektizm *sözlüksel lehçebilim*
126. leksika sinonimiñvñ leksiçeskaya sinonimiya *sözlüksel eşanlamlılık*
127. lingvistika lingvistika *dilbilim (bk. 23)*
128. literatura çñlhi literaturniy yazık *yazı dili, edebi dil*
129. logika udareniñvñ logičeskoye udareniye *mantık vurgusu*
130. mejdometi mejdometiye *ünlem*
131. mejdometi uşkñññsem razryadı mejdometii *ünlem öbeği*
132. mejdometille sñmahsem mejdometniye slova *ünlem sözcüğü*
133. mestoimeni mestoimeniye *adıl*
134. mestoimenisen vñşlenñvñ skloneniye mestoimenii *adıl çekimi*
135. metafora metafora *eğretileme*
136. metaforillñ çñlhe metaforičeskiy yazık *eğretilemeli dil*
137. metaforillñ sñmah maylaşñvñsem metaforičeskiye virajeniya *eğretilemeli deyim*
138. metateza metateza *göçüşme, ses aktarımı*
139. mññlelñh nareçiyñsem, mññlelñh obstoyatel'stvi nareçiya obraza deystviya, obraza deystviya *niteleme belirteci*
140. morfema morfema *biçimbirim*
141. morfologi morfologiya *biçimbilim, biçimbilgisi*
142. nakloneni nakloneniye *kip*
143. nakloneni formñ forma nakloneniya *kip biçimi*
144. nareçi, obstoyatel'stvo nareçiye, obstoyatel'stvo *belirteç*
145. neologizm, şñññ sñmah neologizm *yeni sözcük, yeni deyim*
146. numayñ hisep mnojestvennoye çislo *çokluk, çoğul*
147. obraşçeni obraşçeniye *seslenme*
148. obraşçenillñ predlojeni predlojeniye s obraşçeniye *seslenmeli tümce*
149. obstoyatel'stvo pulakan pññnullñ predlojeni obstoyatel'stvennoye pridatoçnoye predlojeniye *belirteç görevli yan tümce*
150. obstoyatel'stvo sñmahñsem obstoyatel'stvenniye slova *belirteç görevli sözcükler*
151. ofitsialla termin, ofitsialla puplev ofitsial'niy *çastitsa resmi söyleyiş*
152. omonim, omonimla omonim, omonimīçeskiy *eşadlı*
153. omonim sñmahsem omonimi, omonimīçeskiye slova *eşadlı sözcükler*
154. omonimi, omonimlñh omonimiya, omonimīçnost' *eşadlılık*

155. **opredeleni** opredeleniye *tamlayan, belirten, belirleyen*
156. **orfografi** orfografiya *yazım*
157. **padej, yat padej** padej, imenitel'nıy padej *ad durumu*
158. **padej tırh vışle-** sklonyat'po padejam *adları çekmek*
159. **palırtu** affiksı affiks videleniye *belirtme durumu eki*
160. **palırtu mestoimeniy** opredelitel'noye mestoimeniye *belirtme adlı, gösterme adlı*
161. **pallı mar mestoimeni** neopredelennoye mestoimeniye *belirsizlik adlı*
162. **pallı yaç** imya prilagatel'noye *sıfat*
163. **pallı yaçın palırtu formi** videlitel'naya forma prilagatel'nogo *gösterme sıfatı*
164. **paru-tıvu padej** datel'no-vinitel'nıy padej *yönelme-belirtme durumu*
165. **passiv** passiv *edilgen*
166. **passiv konstruksiyısem** passivniye konstruksii *edilgen yapı*
167. **payır mar yat** imya naritsatel'noye *tür adı*
168. **payır yat** imya sobstvennoye *özel ad*
169. **pıhınullı soyuz, sıpınullı soyuz** podçinitel'nıy soyuz, soçinitel'nıy soyuz *birleşik bağlaç*
170. **pıhınullı hutlı predlojeni** slojnopodçinyonnoye predlojeniye *girişik tümce*
171. **pıhınullı predlojeni** pridatoçnoye predlojeniye *yan tümce*
172. **pirke obstoyatel'stvi, pirkepe tıllev nareçiyısem** obstoyatel'stvo priçını, nareçiya priçını i tseli *neden belirteci*
173. **pıçkletü formi** umen'sitel'naya forma *küçültme biçimi*
174. **pıçkletü suffiksı** umen'sitel'nıy suffiks *küçültme eki*
175. **pılteriş** znaçeniye *anlam*
176. **pılteriş ulşınni** izmeneniye znaçeniye *anlam değişimi*
177. **pılteriş sinonimısem** smisloviye sinonimi *anlamsal aynılık*
178. **pır hut pulnı lşe kıtartakan glagol** odnokratnıy vid glagola *anlık görünüş*
179. **pırle sırağan tatık** çastitsa, pişuşçayasya slitno *birlikte yazılan ilgeç*
180. **pırlelñh padej** tvoritel'nıy padej *ile durumu, araç durumu*
181. **pırrelli hisep** yedinstvennoye çislo *teklik, tekil*
182. **pırremiş sipat** pervoye litso *birinci kişi*
183. **pırremişle sımahsem** neproizvodniye slova *kök sözcük*
184. **pıtımletü hisep yaç** sobiratel'noye çislitel'noye *topluluk sayı sıfatı*
185. **pıtımletü sımahı** sobiratel'noye slovo *topluluk adı*
186. **podlejaşçı** podlejaşçeye *özne*
187. **polisemi** polisemiya *çok anlamlı*
188. **poslelog, hıssımah, pulıšu sımahı, tatık** poslelog, slujebnoye slovo, çastitsa *son takı, ilgeç*
189. **predlog, umsımah** predlog *ön takı*
190. **predlojeni** predlojeniye *tümce*
191. **predlojeni çlenısem** çlenı predlojeniya *tümcenin öğeleri*
192. **predlojeni tıtımı** struktura predlojeniya *tümcenin yapısı*
193. **predlojenin grammatika nikışı** grammatičeskaya osnova predlojeniya *tümcenin dilbilgisel temeli*
194. **predlojenin uyırım tıran çlenı** obosoblennıy çlen predlojeniya *tümcenin ayrı öğeleri*
195. **prefiks, pristavka** prefiks, pristavka *önek*
196. **prefiksli sımahsem** prefiksali'niye slova *önekli sözler*

197. **prıçastı** prıçastiye *ortaç*
198. **prıçastıllı sımah maylaşıvı** prıçastnıy oborot *ortaçlı söz öbekleri*
199. **prıçastisen pulıvı** obrazovaniye prıçastiy *ortaçların oluşumu*
200. **prıstavkılı glagolsem** pristavoçniye glagolı *önekli eylemler*
201. **prıstavkışır glagolsem** beprıstavoçniye glagolı *öneksiz eylemler*
202. **produktivli suffiks** produktivniy suffiks *işlek ekler*
203. **pulas prıçastı** prıçastiye buduşçego vremeni *gelecek zaman ortacı*
204. **pulas vıhıt** buduşçeye vremye *gelecek zaman*
205. **pulmallı prıçastı** prıçastiye doljenstvovaniya *gereklilik ortacı*
206. **pulıšu glagolı** vspomagatel'nıy glagol *yardımcı eylem*
207. **puplev reç** *konuşma*
208. **puplev organısem, puplev payısem** reçeviye organı, çastı reçi *konuşma organları*
209. **puplev uyırımlihişem** reçeviye osobennosti *konuşma özellikleri*
210. **ritorika** ritorika *sözbilim, söz sanatı*
211. **sası zvuk** *ses*
212. **sası artikulyatsiyı** artikulyatsiya zvuka *ses boğumlanması*
213. **sası yevırlevı** zvukopodrajaniye *yansıma*
214. **sasısen kılışıvı** singarmonizm *ünlü uyumu*
215. **semantika, semasiologi** semantika, semasiologiya *anlambilimi*
216. **sıpık slog** *hece*
217. **sıpıntarakan soyuzsem** soyedinitel'niye soyuzı *bağlayıcı ilgeç*
218. **sıpıntaru soyuzı, soyuz** soyedinitel'nıy soyuz, soyuz *bağlaç*
219. **sıpınu** soçineniye *birleşme*
220. **sıpınullı soçinitel'nıy** *birleşik*
221. **sıpınullı hutlı predlojeni** slojnosochinyonnoye predlojeniye *bağlı birleşik tümce*
222. **sıpınullı konstruksisem** soçinitel'niye konstruksii *birleşik yapı*
223. **sıltav-tıllev padej** priçınno-tselevoy padej *neden-amaç durumu*
224. **sıltava pıltereken pıhınullı predlojenisem** priçinnıye pridatoçniye predlojeniye *neden bildiren yan tümce*
225. **sımah** slovo *sözcük*
226. **sımah formisem** formı slova *sözcük biçimleri*
227. **sımah maylaşıvı** slovosochetaniye *söz öbeği*
228. **sımah pulıvı** slovoobrazovaniye *türetme*
229. **sımah tıvakan affikssem** slovo obrazovatel'niye affiksı *yapım ekleri*
230. **sımah ulşınvı** slovoizmeneniye *sözcük değişimi*
231. **sımah varrıncı fleksi** vnutrennyaya fleksiya *içek*
232. **sımah vışıncı fleksi, suffiks** vneşnyaya fleksiya, suffiks *sonek*
233. **sımah yışı** slovarnıy sostav *söz varlığı*
234. **sımahın morfema tıtımı** morfemniy sostav slova *sözcüğün ek yapısı*
235. **sımahın suffiks elemencişem** suffiksali'niye elementı slova *sözcüğün ekleri*
236. **sımahran sımah kuşarsan** bukval'no *sözcüğü sözcüğüne*
237. **sımahri udareniye** slovesnoye udareniye *sözcük vurgusu*
238. **sımahsem arhaizma tuhni** perehod slov v razryad arhaizmov *eskimiş sözcük*
239. **sımahsen omonimlihi** omonimiçnost' slov *sözcüklerin eş anlamlılığı*
240. **sımsapa kalakan hupı sasısem** nosoviye soglasniye *geniz ünsüzleri*
241. **sıpat** litso *kişi*
242. **sıpat formi, sıpat mestoimeniyı, sıpatlı mestoimeni** liçnaya

- forma, liçnoye mestoimeniye *kişi adlı*
243. **sıpatla-** spryagat', izmenyat' po litsam *çekmek*
244. **sıpatlanakan formısem** spryagayemiye formı *çekimlenmiş biçim*
245. **sıpatlanu** spryajeniye *eylem çekimi*
246. **sıpatlı** liçniy *kişili*
247. **sıpatlı predlojeni** liçnoye predlojeniye *kişili tümce*
248. **sıpatsır** bezliçniy *kişisiz*
249. **sıpatsır formı** bezliçnaya forma *kişisiz biçim*
250. **sıpatsır glagol** bezliçniy glagol *kişisiz eylem*
251. **sıpatsır predlojeni** bezliçnoye predlojeniye *kişisiz tümce*
252. **sinonim** sinonim *eşanlamlı*
253. **sinonim reçı** sinonimiçeskiy ryad *eşanlamlı dizi*
254. **sinonim sımahsem** sinonimiçniye slova *eşanlamlı sözcükler*
255. **sinonimi** sinonimiya *eşanlamlılık*
256. **sintaksis** sintaksis *sözdizimi*
257. **sintaksis razborı** sintaksiçeskiy razbor *sözdizimsel çözümleme*
258. **sintaksis ıyırmlıhısem** sintaksiçeskiye osobennosti *sözdizimi özellikleri*
259. **skazuyemıy** skazuyemoye *yüklem*
260. **soyuzlı sıhınu** soyuznaya svyaz' *bağlaçlı ilişki*
261. **stepen'** stepen' *derece*
262. **stilistika** stilistika *değişibilim*
263. **suffiksli sımah pulıvı** suffiksali'noye slovoobrazovaniye *sonekli sözcük yapımı*
264. **suffiksatsi** suffiksatsiya *sondan eklenme*
265. **suffiksatsimelı** sposob suffiksatsii *sondan eklenme yöntemi*
266. **sırıpleteken predlojeni** utverditel'noye predlojeniye *olumlu tümce*
267. **sırıpletü tatikı** utverditel'naya çastitsa *olumluluk eki*
268. **suklı** mestoimeni otritsatel'noye mestoimeniye *olumsuz adlı*
269. **suklıh padejı** lişitel'ny padej *yokluk durumu*
270. **suklıh tatikı** otritsatel'naya çastitsa *yokluk eki*
271. **şut** hisepı koliçestvennoye çislitel'noye *asıl sayı sıfatı*
272. **tanlaştaru** sravneniye, sravnitel'ny *karşılaştırma*
273. **tanlaştaru affiksı** sravnitel'ny affiks *karşılaştırma eki*
274. **tanlaştaru stepenı** sravnitel'naya stepen' *karşılaştırma derecesi*
275. **tanlaştarullı grammatika** sravnitel'naya grammatika *karşılaştırmalı dilbilgisi*
276. **tavrınu** formı vozvratnaya forma *dönüştü biçim*
277. **tavrınu mestoimeniıy** vozvratnoye mestoimeniye *dönüştülük adılı*
278. **tavrınu zalogı** vozvratny zalog *dönüştülük çatısı*
279. **termin** termin *terim*
280. **tımar morfema** kornevaya morfema *kök biçimbirim*
281. **tıvan çılhe** rodnoy yazık *akraba dil*
282. **tıvınu zalogı** stradatel'ny zalog *edilgen çatı*
283. **tıllev obstoyatel'stvi** obstoyatel'stvo *tseli istek belirteci*
284. **tıp padej** osnovnoy padej *yalın durum*
285. **tıp predlojeni** glavnoye predlojeniye *ana tümce*
286. **tıp zalog** deystvitel'ny zalog *etken çatı*
287. **transkriptsi** transkriptsiya *yazıçevrimi*
288. **transkriptsi pallisem** transkripsionniye znaki *yazıçevrimi işaretleri*
289. **transkripsile-** transkrirovat' *yazıçevrimi yapmak*

290. **transliteratsi** transliteratsiya *harf çevrimi*
291. **tuhu padejı** işhodny padej *çıkma durumu*
292. **tulli mar predlojeni** nepolnoye predlojeniye *kısaltılmış tümcecik*
293. **tulli priçasti** polnoye priçastiye *tam ortaç*
294. **türı mar ıytu** kosvenniy vopros *dolaylı soru*
295. **türı mar puplev** kosvennnaya reç' *dolaylı anlatım*
296. **türı pılterı** pryamoye znaçeniye *gerçek anlam*
297. **türı puplev** pryamaya reç' *dolaysız anlatım*
298. **udareni** udareniye *vurgu*
299. **udareni kuşımlıhı** podvijnost' udareniya *vurgu değişimi*
300. **udareni lart-** stavit' udareniye *vurgu koymak*
301. **udareni palli** znak udareniya *vurgu işareti*
302. **udarenillı** udarnıy, udarennıy *vurgulu*
303. **udarenillı sıpık** udarnıy slog *vurgulu hece*
304. **udarenisır** bezudarnıy *vurgusuz*
305. **udarenisır kalanakan sımahsem** slova, proiznosimiye bez udareniya *vurgusuz sözcükler*
306. **udarenisır sıpık** bezudarnıy slog *vurgusuz hece*
307. **usloviye pıltereken predlojeni** uslovnoye predlojeniye *koşul tümcesi*
308. **usloviye pıltereken pıhınullı predlojeni** pridatoçnoye predlojeniye *usloviya koşul yan tümcesi*
309. **uslovi soyuzısem** uslovniye soyuzı *koşul bağlacı*
310. **uşı sasısem** glasniye zvuki *ünlüler*
311. **uşı sasısen** kılışıvı garmoniya *glasnıh ünlü uyumu*
312. **uyıru soyuzı** razdelitel'ny soyuz *iki ayrı düşünceyi birleştiren bağlaç*
313. **ıyırım tıran opredeleni** obosoblennoye opredeleniye *ayrı tamlayan*
314. **vak** hisepı drobnoye çislitel'noye *kesirli sayı sıfatı*
315. **valeşü** hisepı, **valeşü** hisep **yaçısem** razdelitel'noye çislitel'noye *üleştirme sayı sıfatı*
316. **virın nareçiyısem, virın obstoyatel'stvi** nareçiya mesta, obstoyatel'stvo mesta *yer belirteci*
317. **virın padejı** mestniy padej *bulunma durumu*
318. **virinti** kalaşu govor *ağız*
319. **virinti sımah, puplev** oblastnoye slovo *ağız sözü*
320. **vişe obstoyatel'stvi, vişe nareçiyısem** obstoyatel'stvo merı i stepeni, nareçiya merı i stepeni *nicelik belirteci*
321. **vışlenmen sımahsem** nesklonyayemiye slova *çekimsiz sözcük*
322. **vışlenü, vışlev, vışlenni** skloneniye *ad çekimi*
323. **vışleni** formisem formı skloneniya *çekimli biçim*
324. **vışsımlı** sıpat tret'ye litso *üçüncü kişi*
325. **vihıt** vremya *zaman*
326. **vihıt obstoyatel'stvi, vihıt nareçiyısem** obstoyatel'stvo vremeni, nareçiya vremeni *zaman belirteci*
327. **vıylatu** tatikı usilitel'naya çastitsa *güçlendirme eki*
328. **vıylı stepen'** prevoshodnaya stepen' *en üstünlük derecesi*
329. **vvodnıy predlojeni** vvodnoye predlojeniye *ara tümce*
330. **vvodnıy** sımah vvodnoye slovo *ara söz*
331. **yapala** yaçısen **vışlenıvı, yat vışlenıvı** skloneniye suşçestvitel'niı, imennoye skloneniye *adların çekimi*
332. **yat, yapala** yaçı *ımya ad*

333. yat mar padejsem kosvenniye padeji *adın değişen durumları*
 334. yat predlojeni nominativnoye predlojeniye *ad tümcesi*
 335. yat simahsem imena *adlar*
 336. yat skazuyemiy imennoye skazuyemoye *ad soylu yüklem*
 337. yevirlev simahı podrajatel'noye slovo *yansıma söz*
 338. yırike hisepı poryadkovoye çislitel'noye *sıra sayı sıfatı*
 339. yut çilheren kını simahsem zaimstvovannıye slova *yabancı sözcük*
 340. yut şırşiv çilhesem inostrannıye yazıkı *yabancı diller*
 341. zalog zalog çatı
 342. zalog uyrımlıhısem zalogoviye osobennosti *çatı özellikleri*

Kaynaklar

- ANDREYEV, N. A. (1961) *Çuvaşsko-russkiy slovar'*, Moskva.
 ANDREYEV, İ. A. ve N. P. PETROV (1971) *Russko-çuvaşskiye slovar'*, Moskva.
 GÜRSOY-NASKALİ, E. (1997) *Türk Dünyası Gramer Terimleri Kılavuzu*, Ankara: TDK Yayınları No 667.
 HATİBOĞLU, V. (1972) *Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü*, 2.Baskı, Ankara: TDK Yayınları No 364.
 KOCAMAN, A. (1990) "Dilbilim Terimleri Sözlüğü", **DA 1990**: 155-190.
 KORKMAZ, Z. (1992) *Gramer Terimleri Sözlüğü*, Ankara: TDK Yayınları No 575.
 MUSTAFAYEV, E.M. ve E.V.G. ŞÇERBİNİN (1972) *Russko-turetskiy slovar'*, Moskva.
 MÜLLER, V. K. (1977) *English-Russian Dictionary*, Moscow.
 SKVORTSOV, M. İ. (1985) *Çuvaşsko-russkiy slovar'*, Moskva.
 SMİRNIŤSKY, A.İ. (1958) *Russian-English Dictionary*, Moscow.
 TOPALOĞLU, A. (1989) *Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü*, İstanbul.
 VARDAR, B. (1980) *Dilbilim ve Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü*, Ankara: TDK Yayınları No 471.

RUSÇA DİZİN

-A-

abreviatsiya 117
 afnka 1
 afnka videleniya 159
 anglyutinatıvny 6
 anglyutinatıvny 7
 anglyutinatıvny 4
 anglyutinatıvny 5
 anglyutinatıvny 8
 anglyutinatıvny 11
 anglyutinatıvny slova 12
 anglyutinatıvny 13
 anglyutinatıvny 14
 anglyutinatıvny 15
 anglyutinatıvny 13
 anglyutinatıvny 17
 anglyutinatıvny 212
 anglyutinatıvny 16
 anglyutinatıvny 21
 anglyutinatıvny 20
 anglyutinatıvny 19
 anglyutinatıvny 80

-B-

bepristavoçniye glagolı 201
 beznıchnaya forma 249
 beznıchnıy 248
 beznıchnıy glagol 250
 beznıchnıy predlojeniye 251
 beznıchnıy 304
 beznıchnıy slog 306
 buduşçeye vremye 204
 bukal'no 236

-Ç-

çasti reçi 208
 çastitsa 188
 çastitsa, pişuşçayasya slitno 179
 çislitel'noye 75
 çislo 75
 çlenı predlojeniya 191

-D-

datel'no-vinitel'nyy padej 164
 detskaya reç' 1
 deyeçpıçastıye 27
 deystvitel'nyy zalog 286
 deystviye 100
 dialekt 28
 dialektnoye osobennosti 31
 dialektnoye slovo 30
 dialektologičeskaya
 ekspeditsiya 29

dialektologičeskaya karta 33
 dialektologiya 32
 disgarmoniya 112
 drobnıye çislitel'noye 314

-E-

eksperimental'naya fonetika 36
 etimologičeskiy slovar' 35
 etimologiya 34

-F-

fleksiya 37
 flektivnyy 38
 flektivnyy yazıkı 39
 fonema 40
 fonemnyy sostav yazıkı 25
 fonetologičeskaya transkripsiya 44
 fonetologičeskiy dialektizm 43
 fonetologičeskiy zakonı 45
 fonetika 42
 fonologičeskaya sisteme 48
 fonologičeskiy metod 47
 fonologiya 46
 forma 49
 forma nakloneniya 143
 formı skloneniya 323
 formı slova 226
 frazeologičeskiy 51
 frazeologičeskiy
 slovosocetaniya 52
 frazeologiya 50
 frazeologizm 53

-G-

garmoniya glasniı 311
 glagol 54
 glagol v ponuditel'noy forme 76
 glagol'naya fleksiya 55
 glagol'naya forma 56
 glagol'noye skazuyemoye 59
 glasniye zvuki 310
 glavnoye predlojeniye 285
 govor 318
 grammatičeskaya osnova
 predlojeniya 193
 grammatičeskaya sinonimiya 67
 grammatičeskiye pravila 66
 grammatika 65

-İ-

imena 335
 imenitel'nyy padej 157
 imennoye skazuyemoye 336
 imennoye skloneniye 330
 imya 332

imya narıtsatel'noye 169
 imya prilagatel'noye 162
 imya sobstvennoye 168
 inostrannıye yazıkı 340
 inversionniy 93
 inversionnoye slovosocetaniya 94
 inversiya 92
 istoričeskiy sintaksis 98
 işhodnyy padej 291
 iz'yavitel'noye nakloneniye 108
 izmeneniye znaçeniye 176
 izmenyat' po litsam 243

-K-

koliçestvennoye çislitel'noye 271
 konversiya 118
 kornevaya morfema 280
 kosvenniy vopros 294
 kosvenniye padeji 333
 kosvennnaya reç' 295
 kratkaya forma 114
 kratkoye priçasti 115

-L-

laskatel'naya forma 2
 leksiçeskaya sinonimiya 126
 leksiçeskiy dialektizm 125
 leksiçeskoye bogatstvo yazıkı 26
 leksika 124
 liçnaya forma 242
 liçniy 246
 liçnoye mestoimeniye 242
 liçnoye predlojeniye 247
 lingvistika 23, 127
 lişitel'nyy padej 269
 literaturnıy yazık 128
 litso 241
 litso glagola 57
 logičeskoye udareniye 129

-M-

mejdometiye 130
 mejdometniye slova 132
 mestnyy padej 317
 mestoimeniye 133
 metafora 135
 metaforičeskiy yazık 136
 metaforičeskiye virajeniya 137
 metateza 138
 mnojestvennoye çislo 146
 morfema 140
 morfemnyy sostav slova 234
 morfologiya 141

N-

nakloneniye 142
nareçiya meri i stepeni 320
nareçiya mesta 316
nareçiya obraza deystviya 139
nareçiya priçini i tseli 172
nareçiya vremeni 326
nareçiy 144
narodnaya etimologiya 70
nastoyaşçeye vremya 69
neliçniye formi glagola 62
neologizm 145
ncopredelennaya forma glagola 60
ncopredelennoye mestoimeniye 161
neperehodnıy glagol 123
nepolnoye predlojeniy 292
neproizvodniye slova 183
nesklonyayemiye slova 321
nesoversennıy vid glagola 63
nesprıyagayemiye formi glagola 61
nominativnoye predlojeniy 334
nosovıye soglasniye 240

-O-

oblastnoye slovo 318
obosoblennıy çlen predlojeniya 194
obosoblennoye opredeleniye 313
obraşçeniye 147
obraza deystviya 139
obrazovaniye priçastiı 199
obstoyatel'stvenniye slova 150
obstoyatel'stvennoye pridatoçnoye predlojeniy 149
obstoyatel'stvo 144
obstoyatel'stvo meri i stepeni 320
obstoyatel'stvo mesta 316
obstoyatel'stvo priçini 172
obstoyatel'stvo tseli 283
obstoyatel'stvo vremeni 326
odnokratniy vid glagola 178
ofitsial'niy çastitsa 151
omonim 152
omonim 153
omonimiçeskiy 152
omonimiçeskiye slova 153
omonimiçnost' 154
omonimiçnost' slov 239
omonimiya 154
opredeleniye 155
opredelitel'noye mestoimeniye 160
orfografiya 156
osnovnoy padej 284

otritsatel'naya çastitsa 74
otritsatel'naya çastitsa 270
otritsatel'noye mestoimeniye 269

-P-

padej 157
passiv 165
passivniye konstruksii 166
perehod slov v razryad arhaizmov 238
perenosniy 120
perenosnoye znaçeniye 122
perehodniy glagol 121
pervoye litso 182
podçinitel'niy soyuz 169
podležaşçeye 186
podrazatel'noye slovo 337
podvınost' udareniya 299
polisemiya 187
polnoye priçastiye 293
ponuditel'niy zalog 77
ponuditel'noye predlojeniy 78
poryadkovoye çislitel'noye 338
poslelog 188
povelitel'noye nakloneniye 81
povestvovatel'noye predlojeniy 104
predlog 189
predlojeniy 190
predlojeniy s obraşçeniem 148
prefiks 195
prefiksai'niye slova 196
prevoshodnaya stepen' 328
priçastiye 197
priçastiye buduşçego vremeni 203
priçastiye doljnostvovaniya 205
priçastiye nastoyaşçego vremeni 68
priçastiye prošedşego vremeni 96
priçastniy oborot 198
priçiniye pridatoçniye predlojeniy 224
priçinno-tselevoy padej 223
pridatoçnoye predlojeniy 171
pridatoçnoye predlojeniy usloviya 308
pristavka 195
pristavoçniye glagoli 200
produktivniy suffix 202
produktivnoye slovo 91
prosprıyat' glagol 58
prostoye priçastiye 119
prostoye predlojeniy 85
prostoye skazuyemoye 86
proşedşeye vremya 97

provitel'niy soyuz 73
pryamaya reç' 297
pryamoye znaçeniye 296

-R-

rasprostrannoye predlojeniy 10
rasprostrannyonnoye opredeleniye 9
razdelitel'niy soyuz 312
razdelitel'noye çislitel'noye 315
razgovornıy yazık 101
razgovornoye slovo 103
razryadı mejdometii 131
reç' 207
reçevıye organi 208
reçevıye osobennosti 209
 ritorika 210
roditel'niy padej 105
rodnoy yazık 281

-S-

semantika 215
semasiologiya 215
singarmonizm 214
sinonim 252
sinonimiçeskiy ryad 253
sinonimiçniye slova 254
sinonimiya 255
sintaksiçeskiy razbor 257
sintaksiçeskiye osobennosti 258
sintaksis 256
sintaksis razgovornoy reçi 102
skazuyemoye 259
skloneniye 322
skloneniye mestoimenii 134
skloneniye suşçestvitel'niy 331
sklonyat'po padejam 158
slog 216
slojnopodçinyonnoye predlojeniy 170
slojnosuçinyonnoye predlojeniy 221
slojnosokraşçyonnoye slovo 116
slojnoye predlojeniy 82
slojnoye slovo 83
slova, proiznosimıye bez udareniya 305
slova-antonimi 12
slovarnıy sostav 233
slovarnıy zapas yazıka 26
slovesnoye udareniye 237
slovo 225
slovoizmeneniye 230
slovo obrazovatel'niye affiksai 229
slovoobrazovaniye 228

slovouçetaniye 227
slujebnoye slovo 188
smisloviye sinonimi 177
sobiratel'noye çislitel'noye 184
sobiratel'noye slovo 185
soçineniye 219
soçinitel'niy 220
soçinitel'niy soyuz 169
soçinitel'niye konstruksii 222
soglasniye zvuki 79
soglasovaniye 111
soslagatel'noye nakloneniye 99
sostavnoye skazuyemoye 84
soversennıy vid glagola 64
soyedinitel'niy soyuz 218
soyedinitel'niye soyuzı 217
soyuz 218
soyuznaya svyaz' 260
sposob suffixatsii 265
sprıyat' 243
sprıyat' glagol 58
sprıyagayemiye formi 244
sprıyajeniye 245
sıavnıye 272
sıavnitel'naya grammatika 275
sıavnitel'naya stepen' 274
sıavnitel'niy 272
sıavnitel'niy affiks 273
stavit' udareniye 300
stepen' 261
stilistika 262
stradatel'niy zalog 282
struktura predlojeniya 192
suffix 232
suffixal'niye elementi slova 235
suffixal'noye slovoobrazovaniye 263
suffixatsiya 264

-T-

termin 279
transkribovat' 289
transkripsionniye znaki 288
transkripsiya 287
transliteratsiya 290
tret'ye litso 324
tvoritel'niy padej 180
tvorydiy soglasniy 71

-U-

udareniye 298
udarenniy 302
udarniy 302
udarniy slog 303
ukazatel'noye mestoimeniye 107
umen'sitel'naya forma 173

umen'sitel'niy suffix 174
usilitel'naya çastitsa 327
uslovniye soyuzı 309
uslovnoye predlojeniy 307
ustarevşeye slovo 113
ustupitel'niy soyuz 110
ustupitel'noye nakloneniye 109
utverditel'naya çastitsa 267
utverditel'noye predlojeniy 266

-V-

v ironiçeskom smisle 95
variant fonemi 41
vasklitsatel'noye predlojeniy 106
viditel'niy forma prilagatel'nogo 163
virajeniye 113
vneşnyaya fleksiya 232
vnutrennyaya fleksiya 231
voprositel'naya çastitsa 88
voprositel'noye mestoimeniye 87
voprositel'noye predlojeniy 89
vozvratnaya forma 276
vozvratniy zalog 278
vozvratnoye mestoimeniye 277
vremya 325
vspomagatel'niy glagol 206
vtoroye litso 90
vvodnoye predlojeniy 329
vvodnoye slovo 330
vzaimniy zalog 72

-Y-

yazık 22
yazıkoviye osobennosti 24
yazıkoznaniye 23
yedinstvennoye çislo 181

-Z-

zaimstvovanniye slova 339
zalag 341
zalogoviye osobennosti 342
znaçeniye 175
znak udareniya 301
zvuk 211
zvukopodrajaniye 213

TÜRKÇE DİZİN

-A-

abece 8
ad 332
ad çekimi 322
ad durumu 157
ad soylu yüklem 336
ad tümcesi 334
adıl 133
adıl çekimi 134
adın değışen durumları 333
adlar 335
adları çekmek 158
adların çekimi 331
ağız 318
ağız sözü 319
akraba dil 281
alfabe 8
ana tümce 285
anlam 175
anlam değışimi 176
anlambilimi 215
anlamsal aynılık 177
anlık görünüş 178
ara söz 330
ara tümce 329
araç durumu 180
argo 14
argo sözü 15
arkaizm 16
artsüremli sözdizimi 98
asıl sayı sıfatı 271
ayrı tamlayan 313

-B-

bağlaç 218
bağlaçlı ilişki 260
bağlayıcı ilgeç 217
bağlı bileşik tümce 221
belirleyen 155
belirsizlik adlı 161
belirteç 144
belirteç görevli sözcükler 150
belirteç görevli yan tümce 149
belirtme 155
belirtme adlı 160
belirtme durumu eki 159
benzeşim 19
benzeşme 19
benzeşme yöntemi 20
benzeşmek 21
biçim 49
biçimbilgisi 141
biçimbilim 141
biçimbirim 140
bildirme kipi 108

-B-

birleşik bağlaç 169
birleşik sözcük 83
birleşik tümce 82
birleşik yapı 222
birleşik yüklem 84
birleşme 219
birinci kişi 182
birlikte yazılan ilgeç 179
bitmemişlik görünüşü 63
bitmişlik görünüşü 64
boğumlanma 17
boğumlanma yatkınlığı 18
bulunma durumu 317
buyruk kipi 81
buyurma kipi 81
bükün 37
büknülü 38
büknülü diller 39

-Ç-

çatı 341
çatı özellikleri 342
çekimlenmiş biçim 244
çekimli biçim 323
çekimsiz sözcük 321
çekmek 243
çıkma durumu 291
çocuk dili 1
çoğul 146
çokanamlı 187
çokluk 146

-D-

değişmeceli anlam 122
değiştirim 118
değiştirme 118
deneyisel sesbilgisi 36
derece 261
devrik 93
devrik söz öbeği 94
devrikleşme 92
deyim 50
deyimbilim 53
deyimselel 51
deyimselel söz öbekleri 52
deyişbilim 262
dil 22
dil özellikleri 24
dillbilgisel eşanlamlılık 67
dillbilgisi 65
dillbilgisi yasaları 66
dillbilim 23, 127
dilin sesleri 25
dilin söz varlığı 26
diyalektoloji 32
dolaylı anlatım 295
dolaylı soru 294
dolaysız anlatım 297
dönüşlü biçim 276
dönüşlölük çatısı 278

-E-

edebi dil 128
edilgen 165
edilgen çatı 282
edilgen yapı 166
egretileme 135
egretilemeli deyim 137
egretilemeli dil 136
ek 3
eklemek 5
eklemeli 6
eklemeli diller 7
eklenme 4
en üstünlölük derecesi 328
eski söz 113
eskilik 16
eskimiş sözcük 238
eş anlamlı sözcükler 254
eşanlamlı 252
eşanlamlı dizi 253
eşanlamlılık 255
eşadlı 152
eşadlı sözcükler 153
eşadlılık 154
etimoloji 34
etken çatı 286
ettirgen çatı 77
ettirgen çatılı tümce 78
eylem 54
eylem biçimi 56
eylem bükünü 55
eylem çekimi 245
eylem soylu yüklem 59
eylemi çekmek 58
eylemin çekimlenmemiş biçimleri 61
eylemin çekimli olmayan biçimleri 62
evlek 93
eylemin kişisi 57
eylemlilik 60

-G-

geçişli 120
geçişli eylem 121
geçişsiz eylem 123
geçmiş zaman 97
geçmiş zaman ortacı 96
gelecek zaman 204
gelecek zaman ortacı 203
geniş tamlayan 9
geniş tümce 10
genizsl ünsüzler 240
gerçek anlam 296
gereklilik ortacı 205
girişik tümce 170
göçüşme 138
gösteme adılı 107
dönüşlölük adılı 160

-H-

gösteme sıfatı 163
güçlendirme eki 127
gündelik dil 119

-İ-

hece 216

-J-

hece 231
iki ayrı düşünceyi birleştirme bağlaç 312
ikinci kişi 90
ile durumu 180
ilgeç 188
ilgi durumu 105
ironik anlam 95
istem belirtecisi 283
istem kipi 99
ış 100
ışlek ekler 202
ıştaşıklık çatısı 72

-K-

karşılaştırma 272
karşılaştırma derecesi 274
karşılaştırma eki 273
karşılaştırmalı dillbilgisi 275
karşıtanlamlı 11
karşıtanlamlı sözler 12
karşıtlık bağlacı 73
kesirli sayı sıfatı 314
kesme işareti 13
kısa biçim 114
kısa ortaç 115
kısaltılmış bileşik sözcük 116
kısaltılmış tümcecik 292
kısaltmalar 117
kip 142
kip biçimi 143
kişi 241
kişi adılı 242
kişili 246
kişili tümce 247
kişisiz 248
kişisiz biçim 249
kişisiz eylem 250
kişisiz tümce 251
konuşma 207
konuşma dili 101
konuşma diline ait sözcük 103
konuşma dilinin sözdizimi 102
konuşma organları 208
konuşma özellikleri 209
koşul bağlacı 309
koşul tümcesi 307
koşul yan tümcesi 308
kök biçimbirim 280
kök sözcük 183

-L-

kök bilim 34
kökbilimsel sözlük 35
küçültme biçimi 173
küçültme eki 174

-M-

mantık vurgusu 129
manstar 60
mecazi anlam 122

-N-

neden belirtecisi 172
neden bildiren yan tümce 224
neden-amaç durumu 223
nicelik belirtecisi 320
niteleme belirtecisi 139

-O-

okşama biçimi 2
olumlu tümce 266
olumluluk eki 267
olumsuz adıl 268
olumsuzluk eki 74
ortaç 197
ortaçların oluşumu 199
ortaçlı söz öbekleri 198

-Ö-

ön takı 189
önek 195
önekli eylemler 200
önekli sözler 196
öneksiz eylemler 201
ötünsüz ünsüz 71
öyküleme tümcesi 104
özal 168
özale 186

-R-

resmi söyleyiş 151

-S-

sayı sıfatı 75
ses 211
ses boğumlanması 212
sesbilgisel lehçebilim 43
sesbilgisel çevriyazı 44
sesbilgisi 42
sesbilgisi yasaları 45
sesbilim 46

-Ş-

şimdiki zaman 69
şimdiki zaman ortacı 68

-T-

tam ortaç 293
tamlayan 155
tekil 181
teklik 181
terim 279
teslim ve kabul bağlacı 110
teslim ve kabul kipi 109
topluluk adı 185
topluluk sayı sıfatı 184
tümce 190
tümcenin dillbilgisel temeli 193
tümcenin ayrı öğeleri 194
tümcenin öğeleri 191
tümcenin yapısı 192
tür adı 167
türetme 228
türev 91

-U-

ulaç 27
uyum 111

-Ü-

üyumsuzluk 112

-V-

vurgu 298
vurgu değişimi 299
vurgu işareti 301
vurgu koymak 300
vurgulu 302
vurgulu hece 303
vurgusuz 304
vurgusuz hece 306
vurgusuz söylenen sözcükler 305

-Y-

yabancı diller 340
yabancı sözcük 339
yalın durum 284
yalın tümce 85
yalın yüklem 86
yan tümce 171
yanlış kökenleme 70
yansıma 213
yansına söz 337
yapım ekleri 229
yardımcı eylem 206
çevriyazı 287
çevriyazı işaretleri 288
çevriyazı yapmak 289
yazı dili 128
yazım 156
yeni deyim 145
yeni sözcük 145
yer belirtecisi 316
yokluk durumu 269
yokluk eki 270
yönelme-belirtme durumu 164
yüklem 259

-Z-

zaman 325
zaman belirtecisi 326